

nelze proto zmírčňný smír považovati za koupi dědictví, nýbrž za obyčejnou koupi inventovaného jmění. Vzhledem k tomu vztahuje se povinnost ku zaplacení pozůstalých dluhů jen na ty dluhy, které byly výslovně převzaty, totiž na ty, které jsou v inventáři uvedeny. Byla proto žaloba zamítnuta právem i s tohoto hlediska a je právní posouzení věci se strany soudu odvolacího i v tomto ohledu bezvadným. Dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. není tudíž dán.

Čís. 53.

Nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na náhradu škody z důvodu, že při pouličních výtržnostech, při nichž bylo přivolaným vojskem použito zbraně, byl zabit člověk.

(Rozh. ze dne 18. února 1919, R I 63/19.)

Rodiče syna, který byl při pouličních výtržnostech, při nichž přivolané vojsko použilo zbraně, zastřelen, žalovali československý stát za bývalý c. a k. vojenský erár na náhradu škody. — **P r v ý s o u d** (okresní soud pro Staré město a Josefov v Praze) odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva z těchto důvodů: Po zákonu náleží soudům rozhodovati pouze v záležitostech občanských a to jen potud, pokud nejsou zvláštními zákony přikázány úřadům jiným (§ 1 j. n.). Za občanské záležitosti lze považovati jen takové spory, kde se uplatňovaný nárok odvozuje anebo dá odvoditi z práva soukromého, jež je souhrnem zákonů, upravujících soukromá práva a povinnosti občanů mezi sebou. Úprava práv a povinností občanů proti státu a naopak není předmětem práva soukromého, nýbrž zasahuje do práva veřejného, jehož úpravou se občanský zákoník nezabývá, a nelze proto jeho ustanovení užití k řešení otázek povahy čistě veřejnoprávní. Žalobou touto uplatňuje žalobce nárok na náhradu škody proti státu a dlužno proto vzhledem k ustanovení § 1338 obč. zák. zkoumati, byla-li škoda způsobena porušením soukromých práv žalobcových. Po stránce této tvrdí žalobci, že smrt jejich syna byla způsobena při výtržnostech pouličních, k jichž zdolání bylo přivoláno vojsko, a že syn byl zastřelen vojáky. Toto tvrzení žalobní označuje výhradně veřejnoprávní povahu nároku žalobního; neboť při udržování pořádku při pouličních výtržnostech vykonává stát svými orgány výsostní právo, výlučně jen jemu příslušící, a jeho úkol, aby veřejný pokoj, pořádek a bezpečnost byly chráněny, a opatření k dosažení tohoto cíle učiněná, jakož i jejich provedení jsou povahy veřejnoprávní. Ježto pak k nepřípustnosti pořadu práva dlužno hleděti vždy a z moci úřední, nezbylo, než žalobu odmítnouti (§ 240 odst. 3 j. n.). — **R e k u r s n í s o u d** (zemský soud v Praze) vyhověl rekursu žalujících, zrušil usnesení v odpor vzaté a uložil prvému soudu, aby nehlédě k důvodům svého usnesení, žalobu po zákonu vyřídil. V d ů v o d e h svých uvádí: Podle § 1338 obč. zák. dlužno právo na náhradu škody jako jiné právo soukromé z pravidla uplatňovati u řádného soudce, tedy podle § 1 j. n., pokud jde o občanské právní záležitosti, u soudů v tomto předpisu uvedených. Bylo proto zkoumati, jaký je právní zdroj škody, žalující stranou požadované. Soud první stolice dospěl k tomu, že v žalobě je tvrzeno, že smrt syna žalobců způsobena

byla při výtržnostech pouličních, k jichž zdolání bylo přivoláno vojsko, a že syn byl zastřelen vojáky. Dle obsahu žaloby není však tento úsudek prvního soudu správným. Ze žaloby plyne, že je žalováno proto o náhradu škody, poněvadž vojsko, nedbajíc zákonných předpisů o používání zbraní a nemajíc k tomu podnětu, neboť na ulicích bylo ticho a klid a pořádek v nejmenším nebyl porušen, použilo zbraně protizákonně a zavinilo tím smrt syna žalobců. Dle vyličení žaloby není tedy příčinou vzniku náhradního nároku žalobního výkon výsostného práva státu, záležející v udržování pořádku za pouličních výtržností, nýbrž byl to nezákonný postup orgánů státu. Podle toho byla škoda, jejíž náhrady se žaloba domáhá, způsobena žalobci porušením jeho soukromých práv a náleží proto rozhodovati o ní dle § 1 j. n. soudům. Byl tedy žalobcům neprávem odepřen podle § 240 odst. 3 c. ř. s. pořad práva a slušelo proto vyhověti jeho rekursu.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu žalovaného státu a obnovil usnesení soudu prvního.

Důvody:

Dle § 1 j. n. přísluší soudům z pravidla rozhodovati pouze o nárocích z práva soukromého. Výjimky z toho upraveny jsou zvláštními zákony, tak příkladmo: zákonem syndikátním, zákonem ze dne 21. března 1918 č. 109 ř. z. o náhradě škody osobám neprávem odsouzeným, zákonem ze dne 13. srpna 1918 č. 316 ř. z. o náhradě za plnění k vojenským účelům, § 491 tr. ř., jakož i § 4 zák. ze dne 9. července 1894 č. 161 ř. z. o náhradě za tiskopisy neprávem zabavené a j. v. Z toho plyne, že, kde se jedná o nárok opírající se o právo veřejné, soudům z pravidla rozhodovati nepřísluší, ač-li tu jde o nárok dle § 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918 č. 4 sb. z. a nař. Zásada zče projevená platí plnou měrou též o nárocích z důvodu náhrady škody, poněvadž § 1338 obč. zák., který příkazuje podobné spory řádným soudům, právě předpokládá, že nárok ten má svůj základ v právu soukromém, což obč. zákoník ve svém § 1 výslovně vytknul. Nárok sporný odůvodňuje se tím, že smrt syna žalobců způsobena byla při výtržnostech pouličních, k jichž zdolání bylo přivoláno vojsko. Skutková udání žaloby vylučují jakoukoliv pochybnost, že vojsko bylo povoláno a také zakročilo výhradně ku zdolání výtržností jako ochránce a strážce veřejné bezpečnosti, tedy u vykonávání výsostních práv státu samotnému výhradně příslušejících za účelem střežení bezpečnosti, potlačení nepokojů, ochrany majetku, tedy v zájmu veřejném. Otázka, zda stát jest povinen k náhradě škody z důvodu toho, že jeho zřízení u výkonu úředních výkonů svých třetím osobám škodu způsobili, dá se však řešiti jediné na základě předpisů práva veřejného. (Randa, Schadenersatzpflicht, 3. vyd. na str. 91.) Zde neplatí zásady práva soukromého, neboť rázu soukromoprávního jsou pouze ona práva majetková, jichž vznik jest neodvislým od vztahu jednotlivce ku státu neb k jiné veřejné korporaci, neb neodvislým od vzájemného vztahu těchto. Ve sporném případě jde tudíž o poměr čistě veřejnoprávní mezi státem jako celkem a jednotlivými občany a na takové případy nelze užiti pravidel práva soukromého. Náš případ týče se výkonu čistě výsostních práv jedině státu vyhrazených a pro ty platí zvláštní zákony a předpisy, různící se od ustanovení, která jsou

směrodatna pro občanské právní věci ve smyslu § 1 i. n. Z důvodů těchto sluší prohlásiti, že pro rozhodování sporného nároku není pořad práva přípustným. Bylo proto usnesení v odpor vzaté jako právně mylné k dovolacímu rekursu žalované strany změněno a usnesení prvního soudu obnoveno.

Čís. 54.

Splnění nároku na dodání díla proti současnému zaplacení mzdy lze vymáhati dle § 353 ex. ř. Mzda vyrovná se vyúčtováním na zálohu.

(Rozh. ze dne 18. února 1919. R I 73/19.)

Soudním smírem ze dne 7. června 1918 zavázala se strana povinná, že straně vymáhající kusy nábytku tam uvedené v cenách tam jmenovaných do dne 6. září 1918 pod exekuci zhotoví a dodá, naproti čemuž se strana vymáhající zavázala, že straně povinné obnosy cen kusů nábytku při dodávce každého jednotlivého předmětu zaplatí. Poněvadž dlužník nábytku nedodal, navrhl věřitel proti němu exekuci dle § 353 ex. ř. — Prvá stolice (okresní soud v Klatovech) exekuci povolila. — Rekursní soud (krajský soud v Plzni) exekuční návrh zamítl, uváživ: Na straně dlužníka jde o závazek k plnění zhotovením a dodáním kusů nábytku s tím omezením, že tato jeho povinnost nastane teprve tehdy, když strana vymáhající ujednanou cenu za jednotlivé předměty současně při dodávce každého jednotlivého předmětu mu zaplatí, tedy, až dlužník sám vzájemné plnění od strany vymáhající obdrží, a že dle exekučního titulu straně vymáhající nárok na bezpodmínečné vymození plnění se strany dlužníka nepřísluší. Dle § 8 ex. ř., má-li exekuce povolena býti pro nárok, jež zavázaný povinen jest splniti, toliko na vzájemné plnění, které se má, jako zde, státi z ruky do ruky, není sice povolení toto na tom závislé, by bylo prokázáno, že vzájemné plnění již bylo vykonáno neb alespoň jeho splnění jest zajištěno, ale aby exekuce pro takový nárok povolena býti mohla, jest nade vší pochybnost vzhledem k předpisu odst. 1 § 7 ex. ř. zapotřebí, by strana vymáhající k vzájemnému plnění z ruky do ruky zavázaná v exekučním návrhu k vzájemnému plnění exekučnímu titulu odpovídajícímu se nabídla a povolení exekuce takovým způsobem navrhla, by v povolení exekuce také způsob, objem a čas dlužného plnění strany povinné v souhlase s exekučním titulem (odst. 1 § 7 ex. ř.) náležitého výrazu došel, ježto navrhovaná exekuce vzhledem k obsahu exekučního titulu pouze v ten způsob a s tím obmezením povolena býti může, že strana vymáhající má býti zmocněna, dáti si na útraty dlužníka jmenované kusy nábytku jiným mistrem truhlářským zhotoviti a dodati, že sama dlužníku při dodávce každého jednotlivého kusu nábytku smlouvenou a ve smíru uvedenou cenu jeho zaplatí. Ježto pak se strana vymáhající v exekučním návrhu ku vzájemnému plnění ze smíru vůbec nenabídla a exekuci bez obmezení výše zmíněného navrhla, k čemuž dle obsahu exekučního titulu oprávněna nebyla, nemělo exekučnímu návrhu vyhověno býti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.